

Nuorten työ- ja asumisunelmia

Tulevaisuuden tutkimuskeskus on toteuttanut kaksi laajaa kyselytutkimusta 18–30-vuotiaiden nuorten unelmatulevaisuuksista. Vuonna 2014 tehtiin valtakunnallinen tutkimus ja vuonna 2017 Pirkanmaata koskeva tutkimus. Molempien tulokset olivat samansuuntaisia, ja niissä on maaseudun kannalta useita mielenkiintoisia havaintoja.

Tulosten merkittävin havainto oli se, että nuorten unelmat ovat hyvin moninaisia. Ei ole olemassa mitään "tyyppinuori"-tapausta. Tästä huolimatta nuorten joukosta on tunnistettavissa erilaisia ryhmiä, joilla on samansuuntaisia unelmia.

Asuinpaikkatyyppiin osalta nuorten unelmien toteutuminen muuttaisi tämän ikäkohortin asumista nykyistä maaseutumaisempaan ja hajautuneempaan suuntaan. Esimerkiksi Pirkanmaalla unelmien toteutuminen merkitsisi kaupunkien taajamakyltin sisäpuolisten alueiden asukasmäärän vähentymistä 26 prosentilla. Kirkonkyltien ja kyläkeskusten asukasmäärä vähentyisi 21 prosentilla. Kaupunkien läheisen maaseudun asukasmäärä nelinkertaistuisi ja harvaan asutun maaseudun asukasmäärä kasvaisi 77 %. Maaseudulla on siis vetovoimaa asuinympäristönä myös nuorten ikäryhmässä.

Yrittäjyys osa unelmaa

Tulosten taustalla on elinkaarivaikutusta: kaupunkeihin mennään nuorena opiskelemaan ja pariutumaan – perheellistymisen, työelämään siirtymisen ja iän karttumisen myötä maaseutumaisemat unelmat yleistyvät selvästi. Toisaalta tuttuun aluetyyppiin myös kiinnytään: kaupunkiin tai maaseudulle asumaan päätyneet nuoret kiinnittyvät vahvasti ko. aluetyyppiin jo tässä ikävaiheessa.

Toimeentulo-unelmien yllättävin tulos liittyy yrittäjyyteen. Molempien tutkimusten mukaan yrittäjyys on osa unelmaa jopa kolmanneksella nuorista. Pirkanmaalla yrittäjän ammattiasemasta

unelmoi 16 % nuorista ja 17 % nuorista piti yrittäjyyttä avoimena vaihtoehtona tai palkkatyön täydentäjänä. Osuudet ovat selvästi korkeampia kuin yrittäjien osuudet työllisistä koko väestön tasolla eli unelmien toteutuminen lisäisi yrittäjyyttä.

Unelmatulevaisuuden toimeentulon kuvauksessa useimmin mainitut ammattinimikkeet olivat asiantuntija, IT-alan asiantuntijatyön tekijä, sairaanhoitotyö, lääkäri, opettaja, yrittäjä, tutkija, maanviljelijä, muusikko, johtaja, insinööri ja taiteilija. Nämä kuvaavat hyvin asiantuntijatehtävien, luovien alojen ja yrittäjyyden suositusta nuorten unelmissa.

Merkittävä osa unelmoi "epätyypillisistä" töistä

Toinen yllättävä tulos liittyy unelmatoimeentulon työmuotoon. Vakainainen työ ja säännöllinen kokoaikatyö olivat edelleen yleisimmät unelmat. Merkittävä osa nuorista unelmoi kuitenkin "epätyypillisistä" työmuodoista: osa-aikatyöstä, etätyöstä, projektityöstä, keikka- tai freelance-työstä sekä hyvin joustavista tai jopa vapaista työ(aika)järjestelyistä. Osalla nuorista unelman taustalla on opiskelun ja työelämän yhteensovittamisesta syntyvää epätyypillisyyttä, mutta osalla vahvaa halua ja kiinnostusta tällaisiin työmuotoihin.

Unelmat ovat toki unelmia. Niiden toteutumisen tiellä on paljon esteitä ja haasteita. Nuorten itsensä mielestä niistä yleisimmät

**Miten vastaamme nuorten unelmiin?
Miten tavoitamme heidät ja miten kerromme siitä, millaisia vastineita meillä on tarjolla heidän unelmiensa toteuttamiseksi?**

koskivat rahan niukkuutta, yhteiskunnan murrosta (mm. osallisuus, keskittyminen), työpaikan saamista ja säilyttämistä sekä nuorta itseään (mm. elämänhallinta). Lisäksi erilaiset sattumat ohjaavat monia nuoria muille kuin unelmien mukaisille poluille. Unelmat myös muuttuvat ajan myötä, nuorilla enemmän kuin vartuneilla.

Näistä varauksista huolimatta nuorten unelmat puhuttelevat ja haastavat maaseudun päättäjiä ja toimijoita. Miten vastaamme nuorten unelmiin? Millaisia tarttumapintoja tarjoamme heille? Miten tavoitamme heidät ja miten kerromme siitä, millaisia vastineita meillä on tarjolla heidän unelmiensa toteuttamiseksi? Miten autamme poistamaan esteitä unelmen toteutumisen tieltä?

Palaverin paikka?

Tuomas Kuhmonen,

Tutkimusjohtaja

Dosentti,

KTT, MMM,

agronomi

Tulevaisuuden

tutkimuskeskus,

Turun yliopisto.

Sijaintipaikka:

Pohjois-Savo, Vesanto

